

ПЕДАГОГІКА, ПСИХОЛОГІЯ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИ

**Збірник
наукових
праць**

ТА МЕДИКО-БІОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ

№20₂₀₀₄

**Харківська державна академія дизайну і мистецтв
(Харківський художньо-промисловий інститут)**

**фізичне виховання і спорт
біологічні та педагогічні науки**

**Зареєстровано постановою президії ВАК України від
09.06.1999р. №1-05/7, 11.10.2000р. №2-03/8, 11.04.2001р. №5-05/4.**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ
(ХАРКІВСЬКИЙ ХУДОЖНЬО-ПРОМИСЛОВИЙ ІНСТИТУТ)

Видається з січня 1998 року

№20

ПЕДАГОГІКА, ПСИХОЛОГІЯ ТА
МЕДИКО-БІОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ

ХАРКІВ 2004

Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: зб. наук. пр. за ред. Єрмакова С.С. - Харків: ХДАДМ (ХХІІІ), 2004. - №20. - 104 с.
(Укр., рос., польск., англ. мов.)

У збірку вміщено статті, що висвітлюють нові технології фізичного виховання молоді і підготовки спортсменів.

Збірник розрахований на вчителів і викладачів фізичного виховання, тренерів, спортсменів, докторантів, аспірантів.

Видається за рішенням Вченої ради Харківської державної академії дизайну і мистецтв (Харківського художньо-промислового інституту) [протокол № 7 від 28.04.2003 р.].

Збірник затверджено ВАК України і входить до переліку наукових видань, в яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт:

«**Фізичне виховання і спорт**» - постанова ВАК України від 09.06.1999р. №1-05/7. - Бюл. ВАК України, 1999. - №4. - С. 59;

«**Педагогічні науки**» - додаток до постанови президії ВАК України від 11.04.2001р. №5-05/4. - Бюл. ВАК України, 2001. - №3. - С. 6;

«**Біологічні науки**» - постанова президії ВАК України від 11.10.2000р. №2-03/8. - Бюл. ВАК України, 2000. - №6. - С. 7.

Редакційна колегія: Бізін В.П., д.п.н., проф.; Бобін В.В., д.мед.н., проф.; Богуславський В.М., д.філ.н., проф.; Бойченко С.Д., д.пед.н., проф.; Бурова О.К., д.філ.н., проф.; Вороніна Л.М., д.біол.н., проф.; Давиденко Д.М., д.біол.н., проф.; Дмитрисв С.В., д.пед.н., проф.; Друзь В.А., д.біол.н., проф.; Єрмаков С.С. (гол.ред.), д.пед.н., проф.; Камасв О.І., д.пед.н., проф.; Лапутін А.М., д.біол.н., проф.; Ложкін Г.В., д.психол.н., проф.; Ткачук В.Г., д.біол.н., проф.

Почесна редакційна колегія: Дмитренко Т.О., д.пед.н., проф.; Золотухіна С.Т., д.пед.н., проф.; Корягін В.М., д.пед.н., проф.; Максименко Г.М., д.пед.н., проф.; Клименко А.І., д.біол.н., проф.; Романенко В.О., д.біол.н., проф.; Веріч Г.Є., д.мед.н., проф.; Сак Н.М., д.мед.н., проф.

- умовлях йодного дефіцита. – Ужгород, 1996. – 143 с.
12. Фабрі А.З., Фера О.В. Вплив соціальних та екологічних факторів на стан здоров'я населення різних регіонів Закарпаття // Матеріали лікарської міждисциплінарної науково-практичної конференції “Сучасні проблеми науки та освіти.” – Харків, 2002. – с. 75.
 13. Laurberg P., Pedersen I., Knudsen N. Environmental iodine intake affects the type nonmelignant thyroid disease // Thyroid. – 2001. MAY. – Vol. 11, № 5. – P. 457-469.

Надійшла до редакції 27.10.2004р.

ШЛЯХИ НАПРАВЛЕНОГО ФОРМУВАННЯ СТАВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ДО ПРЕДМЕТУ „ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ”

Карпюк І. Ю.

Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова

Анотація. У статті досліджуються чинники і компоненти ставлення студентів до предмету фізичне виховання і виявляються шляхи його направленою формування

Ключові слова: фізичне виховання, студент, ставлення, складові і компоненти.

Анотация. Карпюк И. Ю. Пути направленного формирования отношения студентов к предмету «физическое воспитание». В статье исследуются составляющие и компоненты отношения студентов к предмету «физическое воспитание» и выявляются пути его направленного формирования.

Ключевые слова: физическое воспитание, студент, отношение, составляющие и компоненты.

Annotation: I. U. Karpiuk. The ways of directional creation students' attitude towards the subject of “physical education”. The subject of the article is studying and analyzing substantial parts of students' attitude towards the subject of “Physical education”. Moreover, the article describes the ways of its directional creation.

Key words: physical education, student, attitude, composing and components.

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Головуючими пріоритетами системи освіти в Україні є збереження і зміцнення здоров'я молоді, виховання у студентів свідомого дбайливого ставлення до власного здоров'я, дотримання принципів здорового способу життя, забезпечення різнобічного розвитку людини, як найважливіших умов формування особистості громадян [1].

Основною обов'язковою в усіх вузах навчальною дисципліною яка виконує важливу соціальну роль, вирішує поставлені завдання є “фізичне виховання”.

Фізичне виховання – це навчальний предмет, завдання якого формувати спеціальні знання і навички по застосуванню засобів фізичної культури для забезпечення оптимальної життєдіяльності організму, фізичного і духовного самовдосконалення [2]. Основна мета і направ-

леність його викладання – забезпечення загальної (неспеціальної) фізкультурної освіти у поєднанні з розвитком рухових здібностей, сприяттні зміцнення здоров'я, удосконаленні будови тіла [3].

Успіхи у фізичному вихованні студентів значною мірою залежать від того, на скільки активно і свідомо молоді люди беруть участь в навчальному процесі [4].

Аналіз науково-методичної літератури показав, що рушійним фактором у діяльності людини є потреба – категорія, що визначається як психічне явище відображення об'єктивної потреби організму (біологічна) або особистості (духовна, соціальна) [5]. Потреба як стан індивіда, створюваний нестачею необхідних для існування і розвитку об'єкта, виступає джерелом його активності, цілеспрямованої діяльності.

Психічне явище пов'язане із спонуканням до дії для задоволення потреби, називається мотивом. Мотив – це причина, що усвідомлюється і лежить в основі вибору дій або вчинків особистості [6].

Процес дії мотиву називається мотивацією. Мотивація – одне з основних джерел активності особистості, яке надає процесу фізичного виховання дійову спрямованість і суб'єктивно значиму цінність. Формування майбутнього спеціаліста – це перш за все, проблема виховання мотиваційно-ціннісного ставлення і на основі цього залучення студентів до фізкультурно-оздоровчої діяльності.

Мотивування – раціональне роз'яснення суб'єктом причини діяльності, шляхом вказівок на соціально допустимі для нього обставини, які спонукали до вибору даної дії. Мотивування будучи однією із форм усвідомлення мотивів, може відрізнитися від дійсних мотивів і свідомо використовуватись індивідом для маскуваннн справжніх мотивів поведінки, в тому числі і для психологічного захисту.

Вияв думок, міркувань, намірів і дій студентів по відношенню до фізичного виховання впливає на ефективність формування всебічно і гармонійно розвиненої особистості, її професійну підготовку [7, 8]. Разом з тим певні недоліки у вирішенні освітніх і виховних завдань проявляються в незадовільному відвідуванні студентами занять, низькою активністю й ініціативою в засвоєнні навчального матеріалу.

Актуальність проблеми, вирішення якої залежить від сукупності психолого-педагогічних умов, необхідних і достатніх для формування у студентів мотиваційно-ціннісного ставлення до навчальної діяльності з фізичного виховання, очевидна.

Робота виконана відповідно до плану НДР Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова.

Мета роботи. Дослідити чинники і компоненти ставлення сту-

дентів до предмету “Фізичне виховання”, виявити шляхи його направлено-го формування.

Методи дослідження: методом опитування, бесід і педагогічних спостережень було досліджено 120 студентів II–III курсів усіх факультетів, які отримують неспеціальну фізкультурну освіту в спеціальному медичному відділенні кафедри фізичного виховання Національного технічного університету України “КПІ”.

Вибір контингенту був обумовлений тим, що друго- третьокурсники за період навчання уже мають достатню інформацію про фізичне виховання в вузі.

Результати дослідження. Для цілеспрямованого і активного формування у студентів потреби і позитивного ставлення до навчальних занять з фізичного виховання необхідно знати особливості ставлення студентів до предмету і чинників, які це ставлення обумовлюють.

Дослідження передбачало вивчення орієнтацій на мету занять і розуміння їх значення, емоційну привабливість, особливості поведінки.

Під орієнтацією студентів розумілась система їх особистісних установок, мотивів, які відображають в відповідності до потреб реалій, цінність фізичного виховання. Оскільки орієнтація на заняття може бути позитивною і негативною, враховувались мотиви, які спонукали до відвідування занять і ті, які діяли протилежно.

Визначаючи орієнтацію, ми одночасно виявляли відповідні їй особливості оцінок значимості занять і які причини заважають відвідувати заняття при різній орієнтації і на яких компонентах – когнітивному (розуміння), поведінковому (переконання) і емоційному (відчуття) вони відображаються.

Як вихідне було прийнято положення, що орієнтації і компоненти ставлення студентів до фізичного виховання складаються під дією соціального середовища, накопичення життєвого досвіду.

При тій чи іншій орієнтації формується суб’єктивний образ умов, необхідних для її реалізації в поведінці. Невідповідність елементів суб’єктивного образу необхідних і реальних умов фіксується індивідом як причина, яка заважає заняттям.

В залежності від особливості причини, ступеню її усвідомлення, направленості орієнтації вона може виступати як перешкода в різних компонентах складових [9, 10].

У ході обробки матеріалів використовувався факторний аналіз. Визначалось, на які фактори-цілі орієнтуються студенти і які фактори-причини цьому заважають.

При факторизації двох матриць коефіцієнтів кореляцій в них

включались перемінні, які характеризували всі компоненти відношень, які вивчались. Показниками зв'язку цих компонентів з окремими факторами-цілями і факторами-причинами були величини факторних значень.

У табл.1 представлені фактори-цілі, на які орієнтуються студенти в процесі занять, показники їх зв'язку з компонентами ставлення і рангові місця факторних навантажень. Із змісту орієнтацій видно, що не всі вони відповідають завданням фізичного виховання.

Таблиця 1

Зв'язок окремих складових ставлення з орієнтаціями

Орієнтації	Ранг						
	7	6	5	4	3	2	1
1. Здоров'я, особиста привабливість				-0,007	0,025		0,284
2. Здоров'я, загальний фізичний розвиток			-0,035		0,053	0,207	
3. Активний відпочинок, розвага			-0,098		0,183		
4. Підтримання загальної працездатності, підготовка до майбутньої життєдіяльності				0,132		0,274	0,155
5. Звичка до систематичних занять			0,124				0,327
6. Відсутність мети занять		-0,104	-0,196	0,032			
7. Орієнтація на отримання заліку	-0,662	-0,232	-0,396				

Компоненти складових:

-----> - когнітивний;> - поведінковий; - . - . > - емоційний.

[0,327] - факторні значення.

Ієрархія величини зв'язку когнітивного компонента і окремих орієнтацій співпадає з загальноприйнятою думкою про цінність результатів отримуваних при заняттях фізичним вихованням.

Позитивні зв'язки поведінкового компонента ставлення відслідковуються з орієнтаціями, пов'язаними зі звичкою до занять і використанням результатів занять з метою професійної і життєвої підготовки. Негативні кореляції цього компонента відслідковуються при розбіжності орієнтації з тими завданнями, які вирішуються в процесі фізич-

ного виховання. Відсутність помітних кореляційних зв'язків поведінкового компонента з орієнтаціями направленими на укріплення здоров'я, обумовлене недостатньою поінформованістю студентів про зміни в організмі під впливом занять.

У табл.2 представлені фактори-причини, які заважають студентам і величини факторних значень, які характеризують їх зв'язок з компонентами чинників.

Таблиця 2

Зв'язок окремих компонентів ставлення з причинами поганого відвідування занять

Причини	Ранг							
1. Недостатній методичний рівень занять							0,098	0,192
2. Недостатнє матеріальне забезпечення занять							0,188	0,205
3. Низький рівень вимог до відвідування занять							0,160	0,256
4. Відсутність умов для занять за особистою зацікавленістю					0,082	0,152		
5. Нестача часу					0,043		0,089	
6. Відсутність порозуміння з викладачем								
7. Особиста недисциплінованість								
8. Відсутність зацікавленості								
9. Невдалий розклад навчальних занять								

Компоненти складових:

---> - когнітивний;

.....> - поведінковий;

- · - ·> - емоційний.

[0,152] - факторні значення.

Спираючись на величини і знаки цих зв'язків, можна стверджувати, що різне відношення студентів до фізичного виховання пов'язане з низкою причин, що обмежують їх активність.

Для більш обґрунтованого висновку з цього питання були виявлені кореляційні зв'язки між перемінними, як входили в окремі фактори-цілі, і перемінними, що характеризували фактори-причини. Визна-

чені причини, що заважають студентам відвідувати заняття (табл. 3).

Таблиця 3

Причини недостатнього відвідування занять за окремими компонентами

Орієнтації	Компоненти ставлення		
	когнітивний	поведінковий	емоційний
1. Здоров'я, особиста зовнішня привабливість	Методика занять, їх матеріальне забезпечення		Зміст занять, нестача часу, стосунки з викладачем, особиста недисциплінованість
2. Здоров'я, загальний фізичний розвиток	Методика занять, їх матеріальне забезпечення	Зміст занять, нестача часу.	Стосунки з викладачем, особиста недисциплінованість
3. Підтримання загальної працездатності, підготовка до майбутньої життєдіяльності	Методика занять, їх матеріальне забезпечення, недостатні вимоги по забезпеченню відвідувань	Матеріальне забезпечення занять, недостатні вимоги по забезпеченню відвідувань	Матеріальне забезпечення занять, особиста недисциплінованість
4. Звичка до систематичних занять	Матеріальне забезпечення занять, недостатні вимоги по забезпеченню відвідувань		Методика занять, стосунки з викладачем, невдалий розклад занять
5. Активний відпочинок, розвага	Методика занять, їх матеріальне забезпечення і зміст	Стосунки з викладачем	
6. Відсутність мети занять		Стосунки з викладачем, відсутність інтересу, невдалий розклад занять	Методика занять
7. Орієнтація на отримання заліку		Невдалий розклад занять	Методика занять, відсутність інтересу

Подані матеріали дають можливість намітити шлях формування і корекції активного відношення студентів до фізичного виховання. Один із напрямків зміни негативного відношення полягає в підвищенні рівня усвідомлення причини-перешкоди. Так, шляхом роз'яснення і переконання таку причину як особиста недисциплінованість, можна перенести із емоційної сфери відношення до когнітивної. Глибоке усвідомлення того, що дисциплінованість є важливою умовою досягнення тої чи іншої мети, може позитивно відобразитись на

поведінковому компоненті ставлення.

Головне в зміні відношень полягає в усуненні неузгодженості між завданнями фізичного виховання і індивідуальною орієнтацією, між суб'єктивним образом необхідних умов і реально існуючими можливостями. При цьому необхідно або усунути причини, які заважають займатися, або змінити орієнтацію чи суб'єктивний образ умов її реалізації. Результати аналізу показують, що невисокий методичний рівень проведення занять помітно відображається на когнітивному і емоційному компонентах ставлення. Тому удосконалення педагогічної майстерності, психолого-педагогічної підготовки викладачів повинно стати важливим важелем в зміні відношення студентів до фізичного виховання.

У процесі зміни когнітивного компонента відношення суттєву роль повинні відігравати підвищення освітнього рівня студентів і пропаганда знань з фізичної культури і валеології. Необхідно використовувати прийоми і методи, які наочно демонструють зміни в організмі під дією занять (функціональні, працездатність, самопочуття, фізичний розвиток, підготовленість, стійкість до інфекцій і т. д.). Без кропіткої роботи по навчанню студентів спостереженню за своїм станом важко змінити у них негативну мотивацію до фізичного виховання. Постійне захоплення навіть за незначні успіхи сприятиме розвитку впевненості в собі і нейтралізує негативну думку про власні можливості. Отже, зворотній зв'язок має конкретну форму виявлення та інформує студента про результати занять і підкріплює позитивну мотивацію. Це можливо при доброзичливих, неформальних взаємовідносинах між викладачем і студентом.

Управління поведінковим компонентом ставлення передбачає з одного боку, зміну негативного стереотипу поведінки, який склався ще в школі, з іншого – чітке керівництво кафедрою і деканатом відвідування студентами занять. Зі зміною когнітивного ставлення студентів до фізичного виховання, зростання їх свідомості, необхідність контролю буде зменшуватись.

Зміна емоційного ставлення повинна базуватись на ліквідації формалізму в заняттях, підвищенні їх привабливості, насиченості засобами і методами, які відповідають індивідуальним можливостям та потребам студента. Це не виключає проведення цілеспрямованої роботи з групою, в якій навчається індивід, по формуванню колективної думки, так як ця група є тим соціальним середовищем, яке впливає на погляди і поведінку своїх членів.

Висновки: шляхи направленої зміни і формування ставлення студентів до фізичного виховання можна здійснити при врахуванні пев-

них психолого-педагогічних умов:

фізична культура – активний фактор становлення особистості, який визначає необхідність формування її мотиваційної сфери;

активність особистості в навчально-виховному процесі зростає, якщо вона усвідомлює причинну залежність між реальною практикою фізичного виховання і життєвими цінностями;

забезпечення тісного взаємозв'язку фізичного виховання з професійною орієнтацією особистості майбутнього спеціаліста, де фізичне виховання – один із способів реалізації професійних планів і намірів, життєвого призначення, умова успішного виконання соціальних і професійних ролей;

багатство особистості педагога, його професійної культури й ерудиції забезпечує такі прийоми і способи педагогічних впливів, які збагачують емоційний досвід студентів, розвивають уявлення, формують у них особисте ставлення до практики фізичного виховання.

диференційований підхід на навчальних заняттях може бути здійснений на підставі вивчення динаміки мотиваційно-ціннісного ставлення студентів до фізичного виховання у процесі навчання;

Подальші дослідження будуть спрямовані на вивчення динаміки мотиваційно-ціннісного ставлення студентів до фізичного виховання, шляхів і стимулів підвищення їх інтересу до предмету “Фізичне виховання”.

Література

1. Закон України “Про вищу освіту” від 17 січня 2002 р., № 2984 // Офіційний вісник України, 2002. – №8. – С. 1–43.
2. Теория и методика физической культуры / Под ред. Ю.М. Курамшина. – М.: Советский спорт. – 2003. – 463 с.
3. Лукьяненко В. П. Физическая культура: основы знаний: Учебное пособие. – М.: Советский спорт, 2003. – 224 с.
4. Барбашов С. В. Теоретико-методологические основы личносно-ориентированной физкультурно-оздоровительной технологии физкультурного образования. Автореф. докт. дисс. – Омск, 2000. – 48 с.
5. Роббер М., Тильман Ф. Психология индивида и группы. – М.: Прогресс, 1988. – 255с.
6. Платонов К. К. Краткий словарь системы психологических понятий. – М.: Высшая школа, 1984. – 174 с.
7. Дубогай О. Д. Фактори, які визначають ефективність фізичного виховання студентів спеціальної медичної групи / Актуальні проблеми розвитку руху Спорт для всіх у контексті Європейської інтеграції України. Мат.конференції. Тернопіль, 2004. – С. 240–273.
8. Затилкін В. В. Лоза Т. О. Дослідження теоретичних основ мотивації фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності студентів / Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання та спорту. Зб. наук. праць за ред.. Єрма-

- кова С. С. – Харків: ХДАДМ (ХХП), 2003. – №22. С.86-95.
9. Асеев В.Г. Мотивация поведения и формирование личности. – М.: Мысль, 1976. – 256 с.
10. Виллонас В. К. Психологические механизмы мотивации человека. – М.: Изд-во МГУ, 1990. – 288 с.

Надійшла до редакції 02.11.2004р.

ФАКТОРНА СТРУКТУРА ФУНКЦІОНАЛЬНОГО СТАНУ ОРГАНІЗМУ СПОРТСМЕНІВ РІЗНИХ СПЕЦІАЛІЗАЦІЙ

Кузьомко Л.М., Приймак С.Г.

Чернігівський державний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка

Анотація. У статті розглядаються деякі відмінності функціонального стану серцево-судинної та дихальної систем спортсменів, які спеціалізуються на легкій атлетичі (спринт) та баскетболі.

Ключові слова: спорт, функціональний стан серцево-судинної та дихальної системи, фізична працездатність.

Аннотация. Кузьомко Л.М., Приймак С.Г. Факторная структура функционального состояния организма спортсменов разных специализации. В статье рассматриваются некоторые особенности функционального состояния сердечно-сосудистой и дыхательной систем спортсменов, специализирующихся по легкой атлетике (спринт) и баскетболе.

Ключевые слова: спорт, функциональное состояние сердечно-сосудистой и дыхательной систем, физическая работоспособность.

Annotation. Kusjomko L.M., Priymak S. G. A factor structure of a functional state of human organism of athletic going in for different kinds of sport. The article deals with some peculiarities of a functional state of a heart vascular and a respiratory system of athletes, who take up track and field athletics (sprint) and basketball under a physical training.

Key words: sport, functional state of a heart vascular and a respiratory system, physical capacity for work.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку спорту проблема оптимального управління тренувальним процесом, особливо спортсменів, які займаються у групах спортивно-педагогічного удосконалення, стає актуальною. Очевидно, вона не може бути вирішена без надійного й об'єктивного апарату управління, яким є педагогічний контроль. У загальній теорії і методиці спорту контроль - це перевірка, а також спостереження з метою перевірки. Спортивна метрологія, для якої контроль у спорті - основний предмет вивчення, визначає контроль «як збір інформації про стан об'єкта управління і порівняння його фактичного стану з належним» [3].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Зусиллями багатьох вітчизняних і закордонних фахівців розроблені важливі теоретичні і

ЗМІСТ

Бондарчук Н.Я. Оцінка стану фізичної підготовленості студентів ужгородського національного університету з різних біогеохімічних зон Закарпаття з урахуванням функцій щитоподібної залози	3
Карпюк І.Ю. Шляхи направленої форми ставлення студентів до предмету „Фізичне виховання”	8
Кузьомко Л.М., Приймак С.Г. Факторна структура функціонального стану організму спортсменів різних спеціалізацій	16
Литовченко Г.О., Філіпов В.В. Нові можливості підготовки вчителів фізичної культури для роботи з дітьми, які мають відставання в психічному і фізичному розвитку	22
Ольховий О.М. Рейтинг-модель спортивно-масової та спортивної роботи вищого військового навчального закладу	27
Перевошиков Ю.О., Романчук О.П. Особливості реагування системи зовнішнього дихання при виконанні тривалого фізичного навантаження циклічного характеру	36
Трададюк А.А., Пристинський В.М., Пристинська Т.М. Актуальні аспекти розвитку потенційних педагогічних здібностей вчителя фізичної культури в процесі викладання циклу спортивно-педагогічних дисциплін	41
Фурман Ю.М., Драчук С.П. Вплив фізичних тренувань різної спрямованості на фізичні якості студентів вузу	46
Чаплигін В.П. Фізична культура і спорт: Шляхи формування оздоровчих стратегій	53
Чопик Р.В. Характеристика умов навчання баскетболу учнів молодших класів за результатами досліджень	59
Шамардіна Галина, Тарновська Катерина, Долбишева Ніна. Вплив занять Бойовим Гопаком на психофізіологічний стан та фізичний розвиток дітей 7-8 років	67
Шептицький Д.В. Педагогічні можливості спортивних і рухливих ігор у реабілітації дітей з вадами розвитку	72
Щербей Мирослав. Комплексний підхід в оцінюванні навчальних досягнень учнів з предмету “Основи здоров’я і фізична культура” ...	79
Бойченко С.В. Індивідуалізація учебно-тренувального процесу футболістів на основі педагогічного контролю	86
Ляшко Р.П. Современные психотехники развития самосознания (на примере групп “четвертого пути”)	91
Приймаков А.А., Осипенко А.А., Коленков А.В., Данько Т.Г. Контроль функціональної підготовленості борців вищої кваліфікації на передсоревновальному етапі підготовки	96
Вимоги до статей	102